

Slovník sociologických termínů

(Slovar' sociologičeskich terminov)

V ruském jazyce. Díl I., písmena A, B, V.

Redakční kruh: N. Genov, L. Jonin, A. Kretschmar, R. Růžicka, A. Jasińska-Kania.

Díl II. G, D, Je, Ž, Z.

Redakční kruh: A. Kretschmar, A. Jasińska-Kania, R. Růžicka, Z. T. Golenkova, A. D. Kovalev, Z. P. Kostomachina, G. V. Osipov, Je. D. Rutkevič.

Vydavatel: Polská akademie věd, Ústav filozofie a sociologie, Varšava 1989, 1990.

Slovník je zpracován v rámci mnohostranné spolupráce akademií věd. Díly obsahují každý 250–300 termínů z oblasti sociologie a dalších společenských věd (psychologie, fyziologie, demografie, matematické statistiky atd.), které jsou součástí jazyka sociologů. Slovníková hesla jsou uvedena v abecedním pořádku, obsahují etymologii termínů, jejich stručná vymezení, ekvivalenty v angličtině, bulharštině, češtině, francouzštině, němčině a polštině, a také bohatý systém odkazů.

Slovník je určen sociologům a studentům sociologie, vědeckým pracovníkům ve společenských vědách, pedagogům, překladatelům sociologické literatury a vůbec všem, kdož sledují vývoj současných názorů na společnost a nechtějí ztrácet ze zřetele jevy, které jsou předmětem sociologie.

Další díly slovníků se připravují. Slovník je možné objednat na adrese „Ars Polona“ 00-688 Warszawa, ul. Krakowskie Przedmieście 7. Pro polské čtenáře vyřizuje objednávky přímo Instytut Filozofii i Sociologii Polskiej Akademii Nauk, Dział Wydawnictw, 00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72, kam lze zasílat též připomínky a doporučení pro další práci na slovníku.

Richard Růžicka

Balír M.: Zařízení předškolní péče a výchovy v ČSR

Praha, Český statistický úřad 1990.

Publikace *Zařízení předškolní péče a výchovy v ČSR* obsahuje časové řady o vývoji mateřských škol v Česku od roku 1881 do roku 1988, o jeslích od roku 1948 a o dětských útlucích od roku 1951 do současnosti. Publikace je druhým svazkem plánované edice retrospektivních časových řad českého školství. Prvý svazek z roku 1987 byl věnován základnímu školství od roku 1870. Oddíl o mateřských školách se člení na období 1881–1944 a 1945–1988. U zrodu mateřských škol stály veřejné orgány, ale také Ústřední Matice Školská. Před první světovou válkou plnily mateřské školy v národnostně smíšených oblastech českých zemí i národně politickou funkci, bránice odnárodňování dětí v prostředí, kde český živel byl majorizován sociálně i národnostně. Tabulky sestavené z různých, ne vždy kompletních pramenů zahrnují maximálně dostupný věcný detail o počtu zařízení (ústavů, oddělení, tříd, počtu dětí, personálu aj.) v úhrnu za české země. Územní detail nemohl být do publikace zahrnut. Obohacení informací představují výpočtové ukazatele buď intenzity jevu, nebo strukturální hodnoty. Máme možnost sledovat předškolní zařízení z hlediska druhu ústavů, podle vydržovatelů zařízení, počet dětí podle jejich národnosti a zařízení podle vyučovacího jazyka, podle věkových skupin, personál podle kvalifikace. Časová řada jeslí (1948–1987) je tříděna podle jejich charakteru (územní, závodní), rovněž tak počet míst v jeslích. Podíl dětí zapisovaných do jeslí se pohybuje kolem 18 % jedinců exponovaných ročníků 0–2letých dětí. Přehled o dětských útlucích (1951–1988) je člení na stálé a sezónní, a to spravované školskými správami, závody nebo družstvy.

Druhý svazek retrospektivních dat věnovaný předškolním zařízením bude představovat vlastně úvodní informace pro celý soubor publikací zaměřený na vývoj školství v Česku. V tisku je 2. doplněné vydání publikace *Základní školství v ČSR. Retrospektiva let 1780–1986*. Připravují se svazky věnované našemu střednímu školství a vysokým školám. O jejich významu pro studium vývoje české kultury a české společnosti není nutno se dále zmiňovat.

Vladimír Šrb